

V. Zbornični svetnik Ivan Baumgartner poroča, da je najvišji zdravstveni svet povodom nekega pretresa v Avstriji veljavnih postavnih določb glede stavb med drugim stavil tudi predlog, naj bi se pre-mišljalo o strogi uredbi obrta za polaganje cevi (po-laganje plinovodnih cevi, urejanje razsvetljave in do-vajanje vode) in o posebni gojitvi pouka v tem obrtu na obrtnih šolah za stavbe in stroje. Pri tem je imel pred očmi popolnitev sposobnostnega dokazila za na-pominani obrt se zadevajočih določil ministerskega ukaza z dne 17. septembra 1883., drž. zak. št. 151, točka 8. v tem zmislu, da bi bila podelitev dotične koncesije spojena ne samo z izkazom praktiške, ampak tudi teoretiške sposobnosti za obrt. Zbornici je došlo povabilo, da izreče o tej stvari svoje mnenje. Pri tem je razmišljati tudi vprašanje o morebitni uvedbi obveznega strokovnega pouka v predlaganem zmislu. Po § 15, točka 17. zakona z dne 15. marcija 1883, drž. zak. št. 39, spada polaganje cevi (polaganje plinovodnih cevi, urejanje razsvetljave in dovajanje vode) med koncesijonovane obrte. Po ministerskem ukazu z dne 17. septembra 1883, drž. zak. št. 151, točka 8. se morajo prositelji za podelitev dopustila za polaganje plinovodnih cevi, urejanje razsvetljave in dovajanje vode t. j. za dosego dopustila kot dovajalec (inštalater) plina ali vode, izkazati: 1.) da so se naučili mehaniškega, ali ključavničarskega ali klepar-skega obrta in 2.) da so delali štiri leta pri dova-jalnih v njihno stroko segajočih (instalacijskih) obrtih. Za prositelje pa, ki morejo izkazati potrebne znan-stvene tehniške študije, zadošča, če izkažejo dveletno praktično delovanje v dotičnem dovajalnem obrtu. Glede izkaza posebne sposobnosti za obrtniško uva-janje električne razsvetljave je merodajen ministerski ukaz z dne 25. marcija 1883., drž. zak. št. 41. Tu pa se ne gre za uvajanje elektriške razsvetljave, ker je podelitev za tako koncesijo tako vezana na izkaz po-trebne sposobnosti s spričevalom kake tehniške vi-soke šole ali zadevnega strokovnega učnega zavoda, ali na dokazilo predidočega, dalj časa trajajočega de-lovanja v elektrotehniški stroki. Glede vprašanja, ali naj se podelitev koncesije za polaganje cevi spoji ne samo z izkazom praktiške, ampak tudi teoretiške spo-sobnosti in ali naj se torej v ravno omenjenem zmislu spopolnijo sposobnostnega dokazila se tičočih predpisi ministerskega ukaza z dne 17. septembra 1883., drž. zak. št. 151, točka 8., je odsek mnenja, da bi bilo stvari na korist, ko bi bila koncesija za omenjeni obrt vezana ne samo na dokazilo praktiške spo-sobnosti, ampak da bi bilo zahtevati tudi dokazila teore-tiške sposobnosti za ta obrt. Težko je z vso gotovostjo trditi, da ima kdo vso sposobnost za plinovodnega ali vodovodnega instalaterja, če se moramo opirati samo na dokazilo praktiške sposobnosti. Če pa temu pridenemo tudi teoretiško dokazilo, ni dvoma, da ima dotičnik sposobnost za omenjeni koncesijonovani obrt. Radi nedostatka teoretiške sposobnosti se dogaja, da polagalec cevi pri sedlih ni nastavil zračnih zaklopnic in pri sifonih ne razbremenilnih izpuščalnih zapahov, ker ne ve, da žene voda zrak in blato s seboj, za katerih odstranitev je skrbeti. Če se to ne zgodi, sploh ne deluje tak cevovod, ali pa nedostatno, ne da bi se pozneje napaka pri pristopnih opravah mogla odpraviti. Pri samodejnih plavčnih pripravah se pri-peti, da ne delujejo pravilno in iz rezervoarja vodo ali nepretrgoma izpuščajo ali iztok popolnoma zapi-rajo, ne da bi mogel monter na sicer breznapačni opravi napake najti. Dogaja se namreč, da pri isti

opravi v 3. nadstropju plavec pravilno deluje, v 1. nad-stropju ali v pritličju pa popolnoma odpove. To se zategadelj dogaja, ker so bili plavci za določen pritisk montirani, pritisk pa v različnih nadstropjih lahko diferuje $1\frac{1}{2}$ atmosfero. Plavec se mora zatega-delj v naprej za njemu določen pritisk in z ozirom na mesto, kjer se rabi, pripraviti. Nedostatki, ki lahko nastanejo vsled montaže pri vodovnih cevih, so pri plinovodnih še škodljivejši in morejo še lažje nastati, ker znaša pritisk, ki vpliva na plin v cevovodu, le 8. do 10. delov običajnega vodovodnega pritiska. Pri vodovodih je potreba, da ve obrtnik, kakšnega kalibra je treba za priklepe pri lušah z ozirom na pritisk, ki obstaja za napravo, da stranke ne trpe škode. Iztočne pipe so za različen pritisk različno narejene. Mora se torej vedno prava konstrukcija izbrati, ker pri vodo-vodih ob velikem pritisku vsled sunkov jako lahko nastanejo poškodbe na cevni mreži. Polagalec cevi mora imeti jasne pojme o odpornosti materialij in o vplivu pritiska, ki se navadno zaznamuje v atmos-ferah. Često se pa dogodi, da monter ne ve, kako de-jansko učinkuje v atmosferah izraženi pritisk na plo-ščinsko jednoto napeljave. Če bi se zahtevalo tudi dokazilo teoretiške sposobnosti, dosegli bi teoretiško in praktiško izšolano osebje in težko bi se dogajali taki slučajji, kakor zgoraj omenjeni. Ker imajo v zadnjem času ne samo mesta, ampak tudi vasi vodo-vode in se mnoge vasi še prizadevajo pridobiti jih, se jako potrebuje teoretiško in praktiško izšolanih polagalcev cevi. Taki bi se vzgajali v stavbenih in strojnih šolah, omenjenih v zgoraj navedenem mini-sterskem ukazu, če bi se uvedel v njih obvezni stro-kovni pouk. Odsek torej predlaga: Častita zbornica blagovoli v zgornjem zmislu izreči svoje mnenje na c. kr. trgovsko ministerstvo. — Predlog se sprejme.

(Dalje sledi.)

Obrtniške raznoterosti.

Kako dolgo je lokomotiva sposobna za vožnjo? Na Angleškem so konstatovali po vestnem preiskovanju in poizvedovanju, kako dolgo je lokomotiva še dobra za vožnjo, predno je tako izrabljena, da se poprave niti ne izplačajo več. Pokazalo se je, da lokomotiva preteče povprečno kakih 760.000 kilometrov, predno postane povsem nerabljiva. Ta daljava iz-naša toliko, kolikor 18kratni obseg zemlje ali pa dvakrat to-liko, kolikor je od zemlje do lune. Iz tega se vidi, da imajo lokomotive zares „dobre kosti“.

Pomen apna za kmetijstvo.

Apno se v kmetijstvu še nikakor tako ne ceni, kakor zasluhuje. Mnogi kmetovalci ne vedo, da se z apnom da zboljšati zemlja. Navadno ljudje mislijo, da je dosti apna že v zemlji, a skušnje so pokazale, da to ni resnica. V obširnih krajih na mnogih kmetijah porabe apna za kme-tijstvo niti ne poznajo, če tudi se pri mnogih prsteh kme-tijstvo več ne izplačuje, ako se apno ne dovaža. Zadnji čas so vendar nekatere večje kmetije spoznale važnost apna. Prišle so do prepričanja, da noben drug trgovinski gnoj, niti kalijeve soli, apna nadomestiti ne more. Od